

Fietspaden in Vlaanderen

Realisatie en resultaten van het
Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk

Opvolgingsbespreking in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
Oktober 2020

Situering opvolgingsbespreking

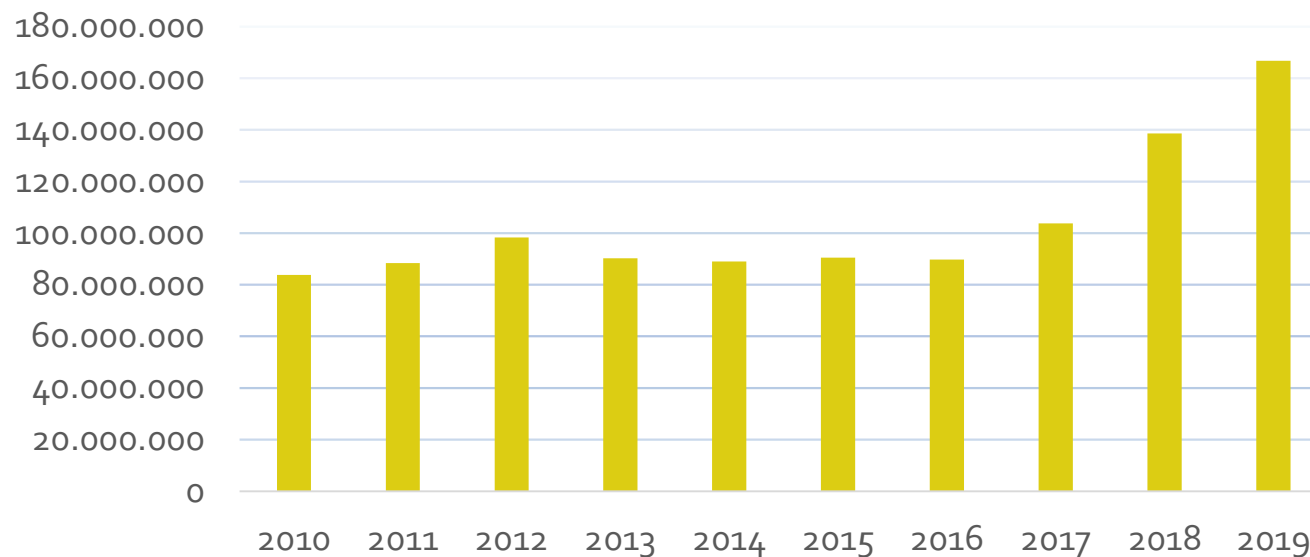
- Centrale onderzoeksvraag van performantieonderzoek 2017: heeft de Vlaamse overheid de doelstellingen 'meer fietsgebruik' en 'meer verkeersveiligheid' voor fietsers door de aanleg van goede fietspadinfrastructuur op het BFF gerealiseerd?
- Hoofdconclusies audit 2017:
 - Doelstelling verkeersveiligheid niet gehaald
 - Doelstelling fietsgebruik niet gehaald
- Opvolgingsbespreking is geen volwaardige audit
- Screening op hoofdlijnen van uitvoering aanbevelingen uit audit 2017

Positief

- Fietsbeleidsplan 2016
- Betere opvolging: fietsbeleid is MCB-project
- Betere regeling van subsidies voor fietssnelwegen en -tunnels
- VAK investeringen gestegen in 2017, 2018 en 2019

Vastleggingen fietspaden

Positief

- Voorziene investeringen voor 2020: 180 mio euro + 9,2 mio euro voor subsidies Fietsfonds
- Groeipad 300 mio euro investeringen in fietsinfrastructuur tegen 2024 (engagement regeerakkoord) vervroegd naar 2021 (relancebeleid) en opgetrokken naar 335 mio; voorrang voor projecten met weinig voorbereiding en zichtbare resultaten
- Toolbox duurzame mobiliteit: stimuleren van infrastructurele maatregelen tijdens de coronacrisis (2 mio euro voor maatregelen op gemeentewegen + 1 mio euro voor gewestwegen)

Positief

- Dynamische lijst gevaarlijke punten gebruikt sinds 2019
verhogingsfactor van 1,7 voor kwetsbare weggebruikers
- Fietsgebruik voor woon-werkverkeer gestegen van 11,95% tot 16,28% volgens OVG 5.4 (veldwerk januari 2018 - januari 2019);
Audit steunde op OVG 5.1 (2015-2016)
- Ook niet functioneel fietsgebruik is gestegen (fietstellingen
AWV, fietstelweek, Telraam).
- Tijdens lockdown 7,5% meer fietsverkeer
- AWV zet sinds 2019 sterker in op de evaluatie van projecten, bv.
evaluatie principe 'vierkant groen'.

Positief

- Uitrol verkeersborden rechtsaf/rechtdoor vrij voor fietsers
- Aanpassing vademecum fietsvoorzieningen in 2017 en momenteel is een nieuwe aanpassing lopende
 - Keuze voor bitumineuze verharding: deze fietspaden halen de beste scores op het gebied van comfort
 - Ook de breedte van de fietssnelwegen werd opgetrokken
- Vademecum vergevingsgezinde wegen kwetsbare verkeersdeelnemers (juni 2020) als aanvulling op andere vademeca
- Inspectierapporten over 2017 en 2019 bevatten meer informatie:
 - Meting fietscomfort met fietspadprofilometer: 4074 km in 2017 en 4136 km in 2019

Positief

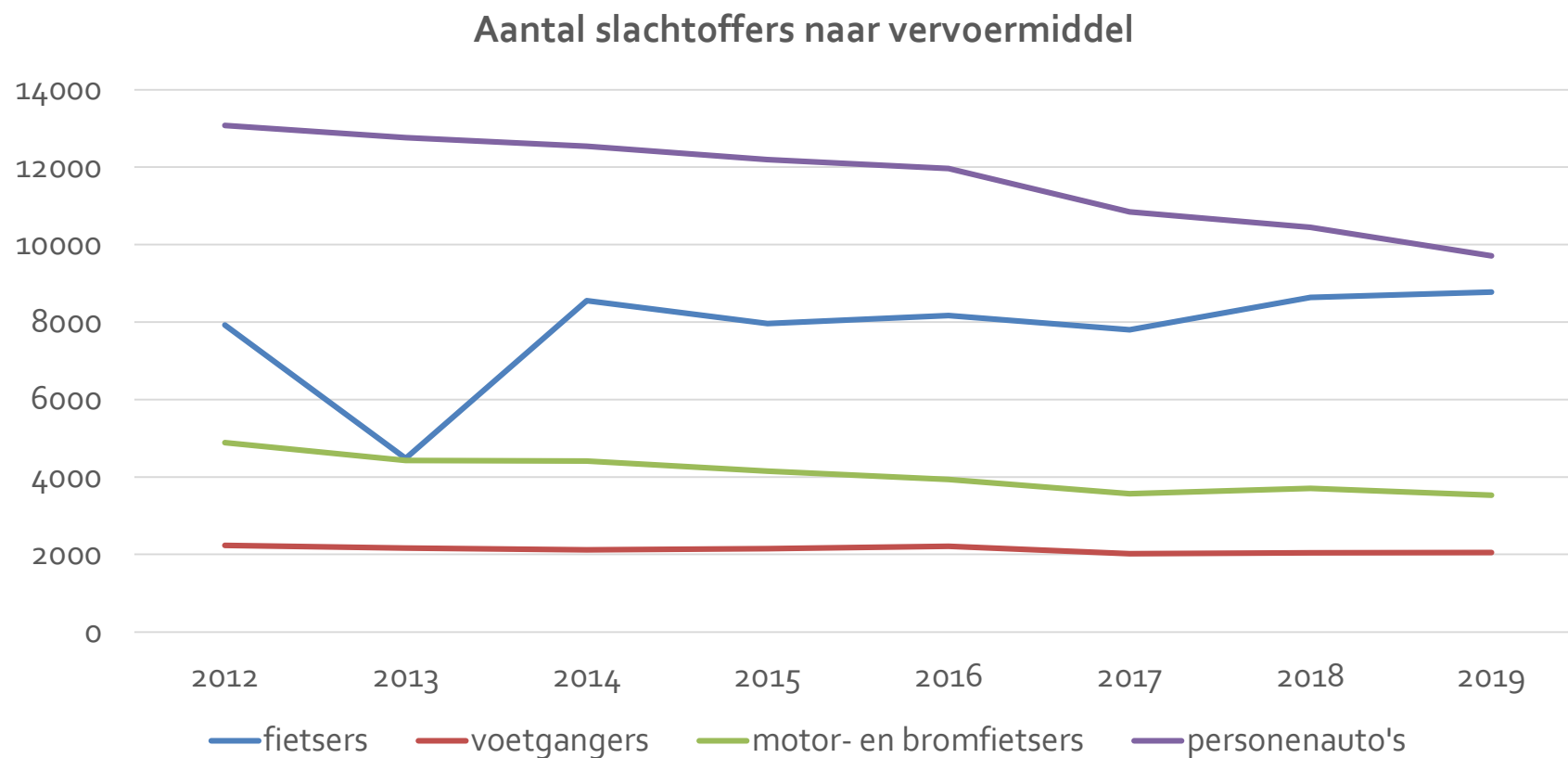
- Onderscheid tussen BFF en niet-BFF-fietspaden, zowel voor conformiteit als voor comfort
- Evolutie van de verdeling per verhardingstype zal in de toekomst meegenomen worden
- AWW evalueert na meetjaar 2020 de meet- en rapportagecyclus om de rapportering te optimaliseren (vergelijkbaarheid)
- Aanpassing onteigeningsdecreet om vlotter te kunnen onteigenen
- Schaalsprong fietsbeleid n.a.v. organisatie WK Wielrennen in 2021; meer evenwicht tussen partners Gewest, provincies en steden en gemeenten; nog verder te ontwikkelen

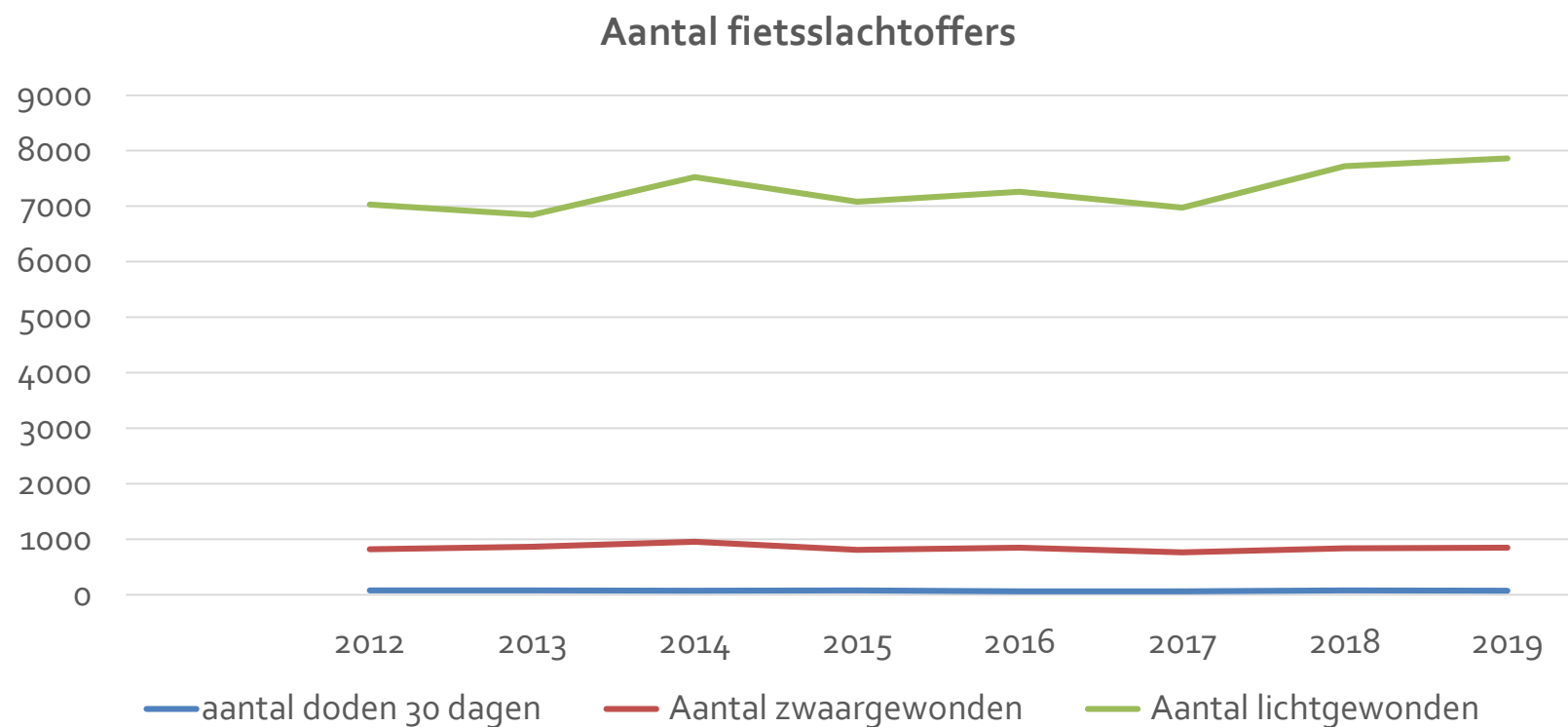
Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

- Geen aparte doelstelling verkeersveiligheid fietsers
 - Aantal verkeersslachtoffers bij fietsers in 2019 opgelopen tot 30% van het totaal aantal verkeersslachtoffers; vooral aantal lichtgewonden blijft stijgen
 - In 2019 was 51,5% van de doden en zwaargewonden bij de kwetsbare weggebruikers fietsers
 - Vlaanderen zit niet op schema voor de doelstellingen uit het Verkeersveiligheidsplan
 - Aanpassing/actualisatie van Verkeersveiligheidsplan zou tegen eind juni 2021 afgerond zijn; daarin mogelijks specifieke streefcijfers voor fietsslachtoffers

Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

- Onderzoek en evaluatie nog steeds beperkt
 - Raamovereenkomst Vlaams Huis Verkeersveiligheid voor onderzoeksagenda gegund in 2019; eerste onderzoek *Oorzaken fietsongevallen* zal in 2021 aanbesteed worden
 - Ook de commissie MOW vraagt naar link investeringen per vervoerregio, staat van de fietspaden en aantal verkeersslachtoffers
- Geen koppeling tussen geoloket fiets en geoloket ongevallen wegens GDPR-wetgeving

Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

- Geen afzonderlijke doelstelling voor fietsgebruik, maar inbegrepen in algemene doelstelling 'modal shift' 60/40 voor Vlaanderen en 50/50 voor Antwerpen, Gent en Vlaamse rand
- Ondanks forse toename fietsgebruik is doelstelling fietsgebruik uit MPV2001/2003 van 19% nog steeds niet bereikt
- Tellingen door Vlaamse overheid voorlopig beperkt tot 15-tal locaties; open data op website AWW weinig toegankelijk voor breed publiek; Commissie MOW (1/10/2020) vroeg naar meer tellocaties en samenwerking met provincies en lokale besturen, die al heel wat initiatieven ontwikkelden

Aanbeveling 1 niet (volledig) uitgevoerd

- Geen verband tussen kwaliteit van fietspadinfrastructuur algemeen/BFF en het gebruik ervan
 - Geen analyse van de telgegevens van AWW met dat doel
 - Evaluatienota's van AWW onderzoeken dat niet
 - Ook verdere ontwikkeling van het *geoloket 3.0 – traject 4 – fietsteldata* maakt dit niet mogelijk

Aanbeveling 2 niet (volledig) uitgevoerd

- Meer samenwerking kan leiden tot meer efficiëntie
 - Bv. Vlaamsbrede uitrol Fietsbarometer provincie Antwerpen, operationeel sinds 2017
 - Bv. Onderzoek naar vermijden van bijna-ongevallen van provincie Antwerpen
 - Teldata van andere partners en particulieren benutten en integreren in open data
 - Leren van kenniscentrum Fietsberaad beperkt
 - Geringe uitwisseling en afstemming onderzoek met FOD Mobiliteit en Vervoer en VIAS
 - Vervoerregio's: risico op versnippering en verkokering ? meer inspanningen nodig voor Vlaamsbrede coördinatie ?

Aanbeveling 3 niet (volledig) uitgevoerd

- Geoloket nog steeds niet af; Vlaamse overheid koos voor ontwikkeling van een geoloket 3.0; geoloket 2.0 uit 2017 werd stopgezet (kostprijs bijna 2 mio euro)
 - geen zicht op totaal concept-BFF
 - geen zicht op gerealiseerd BFF en conformiteit
 - raming kostprijs BFF niet mogelijk
 - consultatiemogelijkheden van fietsnetwerk nog steeds ondermaats

Aanbeveling 4 niet (volledig) uitgevoerd

- Relatie tussen investeringen/subsidies en aantal aangelegde kilometers nog niet optimaal
 - op basis van vastleggingen
 - en helemaal niet gerelateerd aan betalingen
- Het GIP schiet – voorlopig – tekort als planningsinstrument om meerjarenvisie Fiets vorm te geven en op te volgen
 - GIP wordt tot meer performante tool uitgebouwd; Regeerakkoord wil investeringen en onderhoud gericht en efficiënter plannen, met scherpe uitvoeringstermijnen, en beter afstemmen op de beleidsdomeinbrede doelstellingen en prioriteiten

Aanbeveling 5 niet (volledig) uitgevoerd

- Vademecum nog steeds niet verplicht van toepassing op BFF-fietspaden aangelegd door steden en gemeenten; ook in kader van Schaalsprong zal dat niet verplicht worden voor lokale besturen maar beperkt blijven tot een sterk engagement
- Inspectierapport 2019 AWW niet gunstig:
 - 54,2% van de fietspaden is niet conform; fietspaden BFF iets betere score (52,9%)
 - 43,7% van de geïnspecteerde fietspaden scoort onvoldoende op comfort; score BFF-fietspaden is nog slechter, nl. 45,3%

Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

- Geen actualisatie kostenraming voor verdere realisatie BFF
 - Het lopende project van ATO *kosten-standaardisatie van projecten* kan bijdragen tot een beter zicht op de kosten en objectieve afwegingen mogelijk maken, wat op zich positief is, maar deze oefening biedt geen antwoord op de totale kosten en vereiste budgetten.
 - Inventaris en doorrekening van het BFF is daarvoor vereist en die zijn niet beschikbaar.

Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

- Geplande fietsinvesteringsbudgetten niet transparant opgenomen in begroting, maar verspreid over verschillende entiteiten en inbegrepen in investeringsmiddelen en subsidies
 - GIP kan meer duidelijkheid bieden over totaal voorziene investeringsbedrag als het bij de documenten wordt gevoegd die aan het Parlement en het Rekenhof worden bezorgd in kader van begrotingsadvies
- Fietsinvesteringen geflatteerd door fietsgerelateerde uitgaven, die voor 2020 oplopen tot 24%
 - Aanbeveling van het Rekenhof in begrotingsadvies 2020 om dit af te zonderen met oog op meer transparantie niet ingewilligd

Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

- Ambitieuze groeipad naar ruim 300 mio (nog) niet gerealiseerd, niet tegen 2021, maar ook niet tegen 2023:
 - Dat vergt mogelijks herallocatie van middelen en dus uitstel of afstel van andere mobiliteitsambities
 - Onderhoud lijkt eerder verwaarloosd in groeipadscenario, terwijl net daar op korte termijn winst kan geboekt worden
 - Personele middelen zijn onvoldoende om de ambitie waar te maken; een quasi verdubbeling van het budget kan niet zonder ook te investeren in bijkomende mensen
 - Negatieve invloed op inkomsten MOW door Coronacrisis: verkeersveiligheidsfonds & kilometerheffing

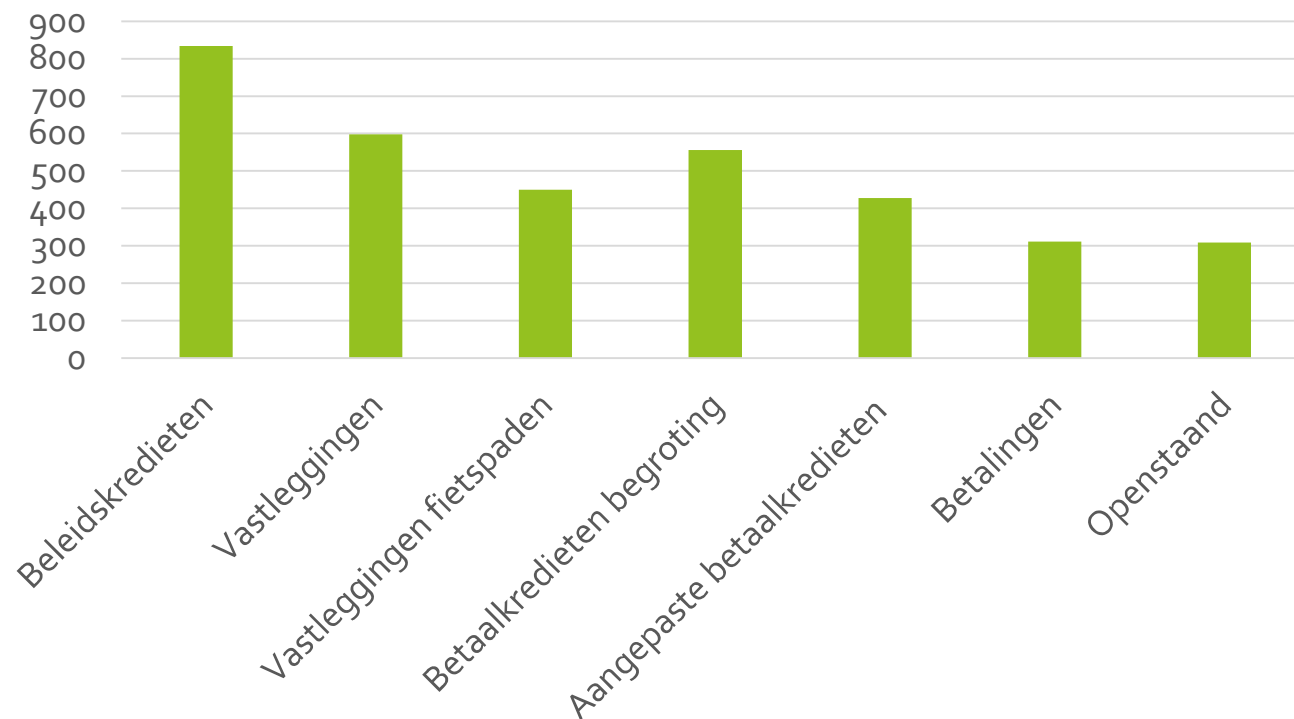
Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

- Opvolging VEK is nog steeds niet mogelijk
 - Betaald bedrag toont voortgang BFF; voor moduleprojecten en Fietsfonds was de betalingsgraad over de periode 2002-2017 slechts 37,3% tegenover beleidskredieten in de begroting
 - Opvolging VEK vergt manuele bevraging per project in Orafin; vooral voor AWW is dit zware belasting door meeste projecten
 - Op termijn zou GIP deze informatie moeten leveren
- Encours subsidies (modules en Fietsfonds) 2002-2019
 - Daling met 77 mio tussen 2016 (audit) en 2019
 - wijziging reglementering in 2014: geen nieuw vastleggingen meer voor SWO's, maar wel betalingen oude moduleprojecten

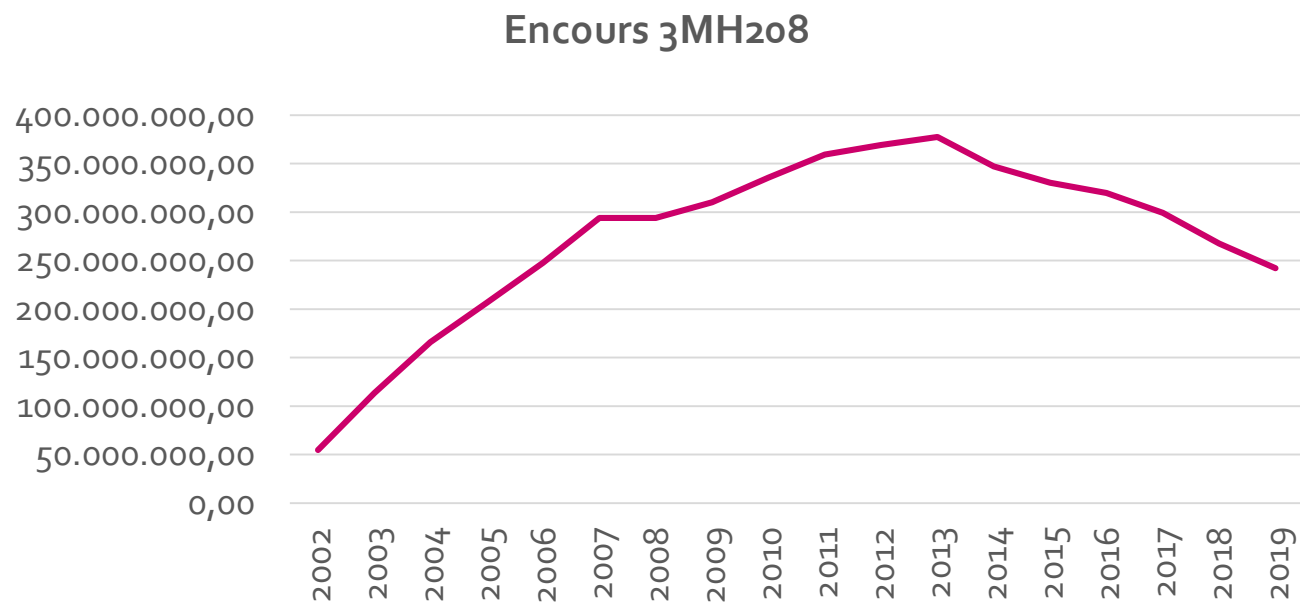

Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

Grafiek afwijking tussen begroting/vastleggingen/betalingen mobiliteitsconvenanten en Fietsfonds 2002-2017

Aanbeveling 6 niet (volledig) uitgevoerd

Conclusie

- Al enige jaren positief elan, maar nog geen enkele aanbeveling is volledig uitgevoerd
- Inspanningen moeten volgehouden worden om alle aanbevelingen te implementeren en betere resultaten te kunnen voorleggen